Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра **мистецтва театру ляльок**
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
Інга ЧХАТАРАШВІЛІ-ПЕТРАШ
« 08 » 09 2025

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (АСИСТЕНТСЬКА, БЕЗ ВІДРИВУ)
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти — Другий (магістерський)

спеціальність — В 6 Перформативні мистецтва
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація — В 6. 01 Сценічне мистецтво
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма — Мистецтво театру ляльок
(назва освітньої програми)

Київ – 2025

Розробник:
Сільченко Тетяна Іванівна, доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка України, завідувач кафедри мистецтва театру ляльок

Викладач:
Попов Леонід Петрович, народний артист України, доцент кафедри мистецтва театру ляльок;
Сільченко Тетяна Іванівна, доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка України, завідувач кафедри мистецтва театру ляльок

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри мистецтва театру ляльок
Протокол від 05.09.2025 № 12

Завідувач кафедри _____ Тетяна СІЛЬЧЕНКО
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Мистецтво театру ляльок»
Доцент, народний артист України _____ Леонід ПОПОВ
Протокол від 05.09.2025 № 12
(підпис)

Пролонговано:
на 20__/20___н.р..
Завідувач кафедри _____(_____). протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ІП)
на 20__/20___н.р..
Завідувач кафедри _____(_____). протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ІП)
на 20__/20___н.р..
Завідувач кафедри _____(_____). протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ІП)
на 20__/20___н.р..
Завідувач кафедри _____(_____). протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ІП)

© КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна			
Характеристика навчальної дисципліни	*Обов'язкова*			
Курс	1			
Семестр		2		
Кількість кредитів				
Загальний обсяг годин		90		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	Семінарські			
	Практичні			
	Індивідуальні			
		7,5		
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
		90		
Вид підсумкового контролю		*захист*		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою виробничої асистентської практики / без відриву є поглиблення професійних умінь і набуття педагогічно-асистентського досвіду у сфері театральної освіти та творчих процесів, формування навичок організації навчально-творчої діяльності**,** а також розвиток рефлексивного, аналітичного й методичного мислення майбутнього митця й викладача.

Завдання:

− ознайомлення з особливостями організації освітнього та творчого процесу у вищій мистецькій школі;
− формування навичок підготовки і проведення практичних, семінарських або лабораторних занять зі студентами молодших курсів;
− розвиток уміння планувати навчально-творчий процес і координувати роботу навчальних груп;
− освоєння методики фахового викладання дисциплін режисерського, акторського, сценографічного чи перформативного спрямування;
− участь у навчально-постановчій роботі театральних лабораторій, факультетських вистав і творчих проєктів;
− формування здатності до аналітичного осмислення власної педагогічно-творчої діяльності;

– підготовка та захист звіту про результати асистентської практики.

Виробнича асистентська практика без відриву відбувається під час II семестру.

Передумови для проходження асистентської практики обумовлене потребою поєднання мистецької, педагогічної та дослідницької підготовки магістра як фахівця нового типу. Театральне мистецтво сьогодні вимагає митця, який володіє не лише сценічною майстерністю, а й методичним інструментарієм – здатного організувати творчий процес, навчити, координувати й досліджувати сценічну дію**.** Асистентська практика дозволяє магістрантам закріпити фахові компетентності, відчути себе в ролі педагога й наставника, а також інтегрувати навчання з реальними умовами театральної або освітньої діяльності.

Місце дисципліни в освітній програмі: дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Мистецтво театру ляльок» та проводиться без відриву від навчального процесу у період постановочних лабораторій, творчих практикумів або педагогічної роботи асистентів кафедри. Результати практики безпосередньо впливають на якість підготовки магістерського проєкту.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

РН 1 – визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні;

РН 2 – мати теоретичні та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості;

РН 3 – вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово, перекладати фахові тексти;

РН 4 – вміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми, аналізувати проблемні ситуацій й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання;

РН 5 – вміти застосовувати й удосконалювати навички міжособистісної взаємодії;

РН 6 – володіти виконавськими вміннями й навичками професії, елементами внутрішньої і зовнішньої техніки виконавця (актора, режисера, сценографа) в театрі ляльок;

РН 7 – оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, композиційно-просторовими, сценарно-драматургічними, режисерсько-постановочними) у самостійному створенні та виробництві сценічного твору;

РН 8 – знати історію світового й українського театру ляльок у межах різних історичних (культурних) епох;

РН 9 – знати основні етапи історії та теорії художньої творчості , естетично - художні напрямки ХХ, початку ХХІ століть в галузі сценічного мистецтва;

РН 10 – знати філософські аспекти пізнання закономірностей наукової і художньої творчості; основні тенденції розвитку історії мистецтва; принципи реалізації освітніх програм у вищій школі, види педагогічної діяльності і методичної роботи у вищій школі, методики навчання, які тут використовуються;

РН 11 – вміти презентувати на громадських форумах, конференціях, лабораторіях продукт власної творчості, працювати з документами творчих грантів та організацій у сфері культурного менеджменту;

РН 12 – вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами та засобами. Самостійно розробляти педагогічні методики викладання фахових дисциплін (відповідно спеціалізації) (практичну і теоретичну їх складові);

РН 13 – знання основних понять та теорій, що стосуються природи та розвитку особистості, її психічних процесів та особливостей, а також впливу середовища на формування особистості.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8
1 курс / 2семестр:							
Тема 1. Ознайомлення з планами, методиками і матеріалами навчального курсу.							6
Тема 2. Відвідування занять викладача-куратора, участь у їх аналізі.							10
Тема 3. Підготовка планів-конспектів власних занять та практичних блоків.							20
Тема 4. Проведення фрагментів занять під керівництвом наставника.							20
Тема 5. Допомога у підготовці навчальних або творчих показів, студентських вистав.							20
Тема 6. Ведення педагогічного щоденника.							10
Тема 7. Узагальнення досвіду, написання звіту. Захист.							4
Разом	**90**						**90**

Метод контролю: захист.

Вимоги до захисту:

- індивідуальний план проходження практики;
- щоденник практики;
- розроблені плани-конспекти занять;
- характеристику (відгук) керівника практики;
- презентацію практичних результатів педагогічної діяльності.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Ознайомлення з планами, методиками і матеріалами навчального курсу.

Ознайомлення зі структурою освітнього процесу кафедри мистецтва театру ляльок, робочими програмами навчальних дисциплін, силабусами, методичними матеріалами, календарно-тематичним плануванням, формами організації навчальних занять та документацією викладача.

Тема 2. Відвідування занять викладача-куратора, участь у їх аналізі.

Спостереження за методикою проведення практичних і семінарських занять, аналіз педагогічних прийомів, методів навчання, особливостей взаємодії викладача зі студентами, ведення педагогічних спостережень.

Тема 3. Підготовка планів-конспектів власних занять та практичних блоків.

Розроблення навчально-методичних матеріалів, визначення мети, завдань, структури та методичного забезпечення практичного заняття, добір вправ і творчих завдань.

Тема 4. Проведення фрагментів занять під керівництвом наставника

Підготовка та проведення окремих фрагментів практичних, семінарських або лабораторних занять відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Застосування сучасних методів і технологій навчання, організація взаємодії зі студентською аудиторією, використання професійної термінології та засобів педагогічної комунікації. Аналіз проведеного заняття спільно з викладачем-наставником, обговорення сильних сторін та шляхів удосконалення педагогічної майстерності. Формування навичок управління навчально-творчим процесом та педагогічної рефлексії.

Тема 5. Допомога у підготовці навчальних або творчих показів, студентських вистав

Участь в організації навчально-творчої діяльності кафедри мистецтва театру ляльок. Асистування викладачу під час підготовки навчальних показів, лабораторних робіт, творчих проєктів, репетицій та студентських вистав. Ознайомлення з особливостями організації репетиційного процесу, плануванням творчої роботи, координацією взаємодії учасників освітнього процесу. Формування навичок організаційної діяльності, командної роботи та педагогічного супроводу творчого колективу.

Тема 6. Ведення педагогічного щоденника

Систематичне документування результатів проходження практики, фіксація виконаних видів діяльності, аналіз проведених занять, педагогічних ситуацій та власної професійної діяльності. Узагальнення спостережень щодо методики викладання, особливостей взаємодії зі студентами, ефективності використаних педагогічних технологій. Формування навичок професійної рефлексії, самооцінювання та планування подальшого професійного розвитку. Ведення щоденника відповідно до встановлених вимог кафедри.

Тема 7. Узагальнення досвіду, написання звіту. Захист

Підготовка підсумкового звіту про результати виробничої (асистентської) практики, систематизація матеріалів, отриманих під час виконання індивідуального плану практики. Аналіз сформованих професійних, педагогічних та методичних компетентностей, оцінювання досягнутих результатів і визначення перспектив професійного вдосконалення. Публічний захист звіту перед комісією кафедри із презентацією результатів практики, відповідями на запитання та обговоренням здобутого педагогічного досвіду.

5. Методи навчання

Під час проходження виробничої (асистентської) практики застосовуються такі методи навчання:

- **словесні методи**: консультації, інструктаж, пояснення, бесіда, обговорення результатів педагогічної діяльності;
- **наочні методи**: спостереження за навчальними заняттями викладача-наставника, демонстрація педагогічних прийомів, аналіз відеозаписів занять, навчальних показів і творчих проєктів;
- **практичні методи**: виконання індивідуальних практичних завдань, підготовка планів-конспектів занять, проведення фрагментів практичних занять, участь у репетиціях, навчально-творчих лабораторіях, постановочному процесі та підготовці студентських вистав;
- **методи активного навчання**: моделювання педагогічних ситуацій, аналіз професійних кейсів, виконання творчих і методичних завдань, взаємоаналіз проведених занять, професійна дискусія;
- **самостійна робота**: опрацювання нормативних і методичних матеріалів, ведення щоденника практики, підготовка звіту, навчально-методичних розробок та презентації результатів практики;
- **рефлексивні методи**: самооцінювання результатів педагогічної діяльності, обговорення виконаних завдань із керівником практики, аналіз професійних досягнень і визначення напрямів подальшого професійного розвитку.

Застосування зазначених методів забезпечує формування професійних, педагогічних, методичних, комунікативних та організаційних компетентностей, необхідних для здійснення викладацької діяльності у сфері мистецтва театру

ляльок, а також сприяє розвитку творчої самостійності, педагогічної майстерності та здатності до рефлексії власної професійної діяльності.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1 курс / 2семестр			
Тема 3. Письмовий звіт-лекція.	Письмовий звіт із висновками про педагогічну діяльність	Захист	25
Тема 4. Проведення відкритого практичного заняття.	Проведення відкритого фрагмента практичного заняття	Публічна демонстрація	25
Тема 6. Щоденник практики.	Підготовка щоденника практики	Презентація	25
Тема 7. Публічний захист.	Усний захист результатів практики перед комісією	Публічний захист	25

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Повністю виконано індивідуальний план практики. Якісно опрацьовано навчально-методичні матеріали, підготовлено плани-конспекти занять, здійснено аналіз занять викладача-наставника. Продемонстровано високий рівень педагогічної майстерності під час проведення фрагментів занять, уміння організовувати навчально-творчий процес, застосовувати сучасні методи викладання, працювати зі студентською аудиторією. Щоденник практики та письмовий звіт оформлено відповідно до встановлених вимог, зроблено ґрунтовні висновки щодо результатів практики.	20-25
Індивідуальний план практики виконано частково. Навчально-методичні матеріали підготовлено з окремими недоліками. Аналіз занять, плани-конспекти та проведення фрагментів занять свідчать про достатній рівень професійної підготовки, однак не всі методичні рекомендації враховано. Щоденник практики та звіт оформлено з окремими неточностями.	10-19
Індивідуальний план практики виконано не в повному обсязі або несвоєчасно. Плани-конспекти занять відсутні або не відповідають методичним вимогам. Проведення навчальних занять здійснено на низькому професійному рівні або не проведено. Щоденник практики та звіт оформлено неналежним чином або не подано. Не продемонстровано здатності до самостійної педагогічної діяльності та аналізу результатів власної роботи.	0-9

7. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання	Кількість балів

Студент протягом семестру продемонстрував відповідальне ставлення до Здобувач повністю виконав програму практики, продемонстрував високий рівень педагогічної, методичної та професійної компетентності. Самостійно планує й проводить навчальні заняття, застосовує сучасні методи викладання, демонструє творчий підхід до організації освітнього процесу. Документація оформлена відповідно до встановлених вимог. Під час захисту аргументовано представляє результати практики та професійно відповідає на запитання комісії	90-100
Програму практики виконано повністю. Здобувач демонструє достатній рівень педагогічної майстерності та методичної підготовки. Окремі елементи потребують удосконалення, однак це не впливає на загальний рівень професійної діяльності. Документація оформлена належним чином.	82-89
Програму практики виконано в повному обсязі, проте під час проведення занять або оформлення документації виявлено окремі методичні неточності. Здобувач демонструє достатній рівень професійної підготовки	74-81
Програму практики виконано частково. Під час проведення занять спостерігаються труднощі у використанні методичних прийомів, організації навчальної роботи та професійній комунікації зі студентами. Документація оформлена з окремими недоліками.	64-73
Мінімальний рівень виконання програми практики. Здобувач потребує суттєвого вдосконалення педагогічних умінь, методичної підготовки та організації навчального процесу.	60-63
Програму практики не виконано або виконано не в повному обсязі. Відсутня необхідна звітна документація, не сформовано базові педагогічні компетентності, здобувач не продемонстрував готовності до самостійної професійної діяльності та не захистив результати практики.	0-59

8. Розподіл балів, які отримають студенти

1 курс / 2 семестр

За результатами поточного контролю та самостійна роботи				**Сума балів**
Т 3	**Т 4**	**Т 6**	**Т 7**	
25	25	25	25	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Значення оцінки**	**Рівень компетентності**
90 – 100	**A**	**Відмінно** – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	**B**	**Дуже добре** – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)

74 – 81	**C**	**Добре** – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	**D**	**Задовільно** – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	**E**	**Достатньо** – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	**FX**	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	**F**	**Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу** – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Базова:

1. Брук П. Жодних секретів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005 р. 134 с.
2. Бучма О. Є. Новітні акторські технології сучасного театру ляльок як чинник трансформаційних процесів художньої культури : дис. канд. мистецтвознавства: спец. 26.00.01. «Теорія та історія культури». Київ: НАККіМ, 2015. 191 с.
3. Гротовский Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів : «Літопис», 1999 р. 186 с.
4. Дідро Д. Парадокс про актора. Київ : Мистецтво, 1966. 154 с.
5. Лесь Курбас. Філософія театру. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи». 2001. 248 с.
6. Коваленко О. М. Методологія режисури: генеза індивідуального художнього стилю митця XX – початку XXI століття (школи й напрями). Київ : Націон. центр театр. мистецтва ім. Леся Курбаса. 2021. 136 с.
7. Ковалинська І. Невербальна комунікація / Навчальний посібник для студентів галузі знань 0302 Міжнародні відносини. Київ : Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с.
8. Кузнєцов М., Заїка Є. Психологія уяви: навч.-методич.посібник. Харків: ХНПУ, 2013. 151 с.
9. Пригода Т. Філософська антропологія та філософія культури. Дискурс тіла в культурі Сходу: окцидентальні рефлексії. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/6339/1/8.pdf2.pdf
10. Ніцше Ф. Народження трагедії. Невчасні міркування IIV. Астролябія, 2022. 624 с.
11. Сільченко Т. І. Пластика рук як засіб виразності у театрі ляльок: особливості використання / наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття осв.-творчого ступеня доктора мистецтва. Київ : КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, 2023. 164 с.

12. Сосюр, Фердинан де. Курс загальної лінґвістики / Пер. з фр. А. Корнійчук, К. Тищенко. Київ: Основи, 1998, 324 с
13. Френкель М. А. Пластика сценічного простору. Київ. 1987 р. 182 с.
14. Цветков В. Шлях до вистави. Київ : Видавництво Ліра-К. 2025. 102 с.
15. Чайковський Д. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ : Дух і літера, 2013. 672 с.
16. Чайковський Д., Макарчук Г. Постановочний план вистави. Київ : КДІК, 1989.
17. Berry, C. (2016). El actor y el texto. México : 1ª reimpresión. 464 p. URL: https://surl.li/gwsqjh
18. Brook, P. (1995). The Empty Space: A Book About the Theatre: Deadly, Holy, Rough. Scribner : Reprint December 1. 144 p.
19. Deleuze, G. Logic of Sense. London: The Athlone Press,1990. 405 p.
20. Kross, E. (2020). Speaking of Psychology: Inner monologues, with Ethan Kross, PhD. URL: https://surl.lt/vetazp
21. Maksymiak A. Aktor. Lalka. Przestrzen. Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiarskiego w Krakow Filia we Wrocławiu : AST, 2023. 216 p.
22. Ortega-y-Gasset J. Las dos grandes metáforas. Obras Completes. Madrid, II, 1994. Pp. 387–400.
23. Strasberg Lee, A. (1988). Dream of Passion: The Development of the Method. Los Angeles Times: by Plume, 201 p.

Додаткова:

1. Бучма О. Є. Особливості створення сценічного образу з театральними ляльками різних систем. Культура України. Київ. 2013. Випуск 41. С. 190-198. https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura41/24.pdf
2. Єфремов С. Монолог із лялькою як спеціальний тренаж у вихованні лялькаря. Київ, 2011.
3. Мрига П. Н. Тлумачний словник театральних термінів. Тернопіль : 240 с.
4. Мястковська А. О. Особливості роботи актора у виставі театру об’єктів на прикладі вистави «Про потяг, валізи, мотлох та…» за однойменною п’єсою А. Вишневського. Київ : КНТКіТ. 2024. 60 с. https://ir.knutkt.edu.ua/handle/123456789/898
5. Неллі В. О. Про режисуру. Київ : Мистецтво, 1977. 358 с.
6. Неллі В. А. Робота режисера. К. : ДВОМ.МЛУ, 1962.
7. Пави Патрис. Словник театру. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006 р. 504 с.
8. Сільченко Т. І. Символ, знак, метафора пластичного жесту рук крізь призму філософії. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку. Матеріали міжнародної наукової конференції. Харків: ХДАК, 2022. С. 272-274. 476 с.
9. Філіпова Н. М. Знак – інформація – мова: семіотика та комунікація. Миколаїв : НУК, 2023. 188 с. https://nuos.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/Filippova-2023.pdf
10. Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок. Львів, 2009.

62 с.
11. Чередник Н. Об’єкт як основний засіб виразності на сцені театру ляльок на прикладі вистави «У пошуках часу» за однойменною п’єсою Т. Чухен. Київ : КНУТКіТ. 2024. 72 с. https://ir.knutkt.edu.ua/handle/123456789/704?show=full
12. Kerlot J. Diccionario de símbolos: Mitología. magia Psicoanálisis. Madrid : Newcomlab, S.L.L., Edición en formato digital: marzo de 2018. 906 p.
13. Tillis S. (1992). Toward an aesthetics of the puppet : puppetry as a theatrical art. New York, NY : Greenwood Press, 181 p.

10.Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого
2. Кафедра мистецтва театру ляльок
3. Освітня програма «Мистецтво театру ляльок» (другий (магістерський) рівень)
4. Навчальні дисципліни кафедри мистецтва театру ляльок
5. Система дистанційного навчання Moodle КНУТКіТ
6. Електронний репозитарій КНУТКіТ
7. Бібліотека КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого
8. Положення про практику здобувачів вищої освіти КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого
9. Положення про організацію освітнього процесу КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого.
10. Положення про практику здобувачів вищої освіти КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого.